

De aansprakelijkheid van de ziekenhuisarts, in een netwerk en als stagemeeester

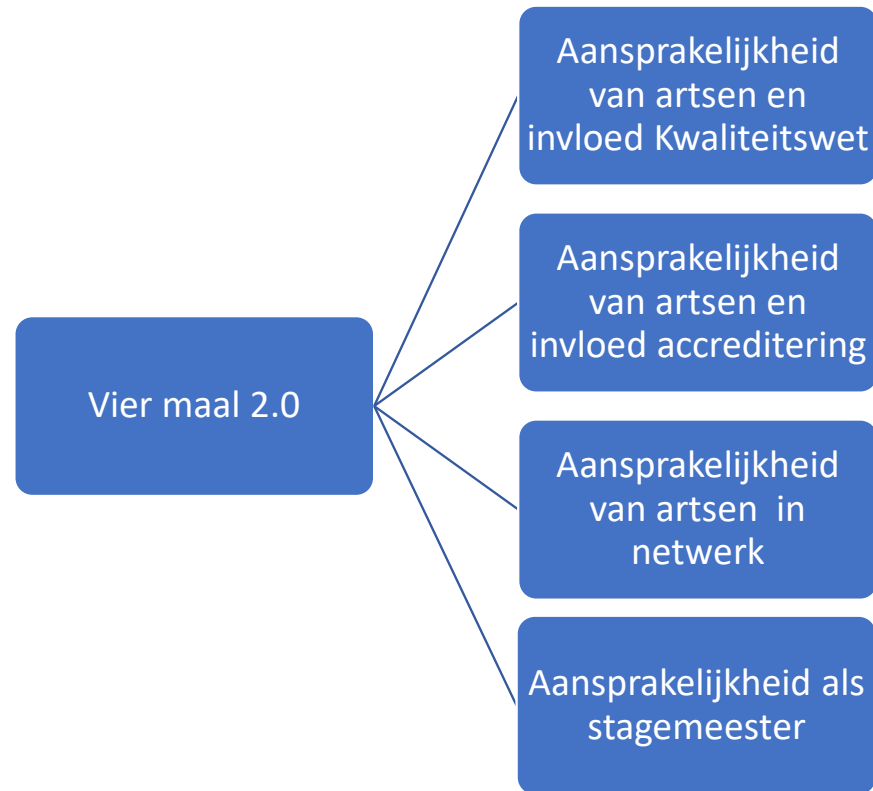
Prof. dr. Tom Balthazar

Hoofddocent gezondheidsrecht UGent

Stafmedewerker Zorgnet-Icuro

Aansprakelijkheid 2.0

- Poging tot voorspelling van de toekomst op basis van de toekomst
 - Speculatief onderzoeken van potentiële implicaties voor aansprakelijkheid van
 - Nieuwe structuren
 - Nieuwe wetgeving

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (1)

De mogelijke gevolgen van de Kwaliteitswet (2)

- ***Kwaliteitswet*** is in werking getreden op 1 januari 2022 ***met uitzondering van*** bepalingen over
 - Permanentie (artikelen 21 t/m 25)
 - Toegang tot gezondheidsgegevens (artikelen 36 t/m 40)
 - Register van praktijkvoering (artikelen 42 en 43)
 - Toezichtscommissie (artikelen 44 t/m 63)

die op 1 juli 2022 in werking treden
- Vele artikelen zijn in werking getreden zonder uitvoeringbesluiten en zonder begeleiding van uitvoering

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (3)

- ‘bevoegd is niet (noodzakelijk) bekwaam’
- (spontane) beperking tot gezondheidszorg waarvoor men bekwaam is
- *‘de gezondheidszorgbeoefenaar verstrekt enkel gezondheidszorg waarvoor hij over de nodige aantoonbare bekwaamheid en ervaring beschikt’ (art. 8)*
- Bekwaamheid
 - Aan te tonen via portfolio
 - ‘gereflecteerd’ in visum

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (4)

- Expliciete doorverwijzingsplicht
- *“De gezondheidszorgbeoefenaar verwijst de patiënt naar een andere ter zake bevoegde gezondheidszorgbeoefenaar wanneer de gezondheidsproblematiek de grenzen van zijn eigen bekwaamheid overschrijdt” (art. 9)*
- Mogelijk explicieter in kader van afspraken binnen netwerk

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (5)

- Nood van (toets van) voldoende omkadering
- *“de gezondheidszorgbeoefenaar verzekert zich ervan dat de nodige omkadering aanwezig is die hem toelaat om gezondheidszorg op een kwalitatief hoogstaand niveau te verrichten”* (art. 14)
- Omkadering omvat zowel infrastructuur als personeel
- Voorzien van omkadering kan deel uitmaken van veiligheidsverplichting van instelling, maar handelen zonder veilige omkadering kan fout van arts vormen

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (6)

- Karakterisatieverplichting
- Verplichte voorafgaande analyse en 'aftoetsing' van de risico's verbonden aan
 - De verstrekking
 - De patiënt
- Enkel uit te voeren 'indien pertinent'
- (onder verantwoordelijkheid) delegeerbaar
- Te noteren in patiëntendossier zodat kan nagegaan worden
 - Of karakterisatie uitgevoerd werd
 - Welk gevolg aan risico-inschatting werd gegeven

De mogelijke gevolgen van de kwaliteitswet (7)

- Zorgen die enkel toegelaten zijn in ziekenhuis: art. 12 voorziet vier gevallen waarin zorg “uitsluitend” in ziekenhuis mag worden verstrekt
- Expliciete veiligheidsmaatregelen bij risicovolle verstrekkingen (art. 15 en 16)
 - (uitgeschreven) procedure bij “probleem” tijdens anxiolyse of anesthesie
 - Uitdrukkelijke uitsluiting van simultane anesthesie
 - Risico-evaluatie voor anesthesie
 - Bij anesthesie buiten ziekenhuis: “zorgen dat er op een gestructureerde manier beroep kan worden op de faciliteiten van een ziekenhuis”

De mogelijke gevolgen van accreditering (1)

- Accreditering als vrijwillig alternatief voor systeemtoezicht door Zorginspectie
- Mits accreditering door ISQUA geaccrediteerde organisaties
 - JCI
 - Qualicor (ex-NIAZ)
- JCI en Qualicor
 - Voorzien handboek met veiligheids- en kwaliteitsrichtlijnen voor die erkenningsnomen aanvullen
 - Controleren
 - certifiëren

De mogelijke gevolgen van accreditering (2)

- Accreditering doet verwachtingspatroon inzake kwaliteit en veiligheid ontstaan
- Het is mogelijk dat het niet naleven van standaarden van JCI of Qualicor wordt gebruikt in aansprakelijkheidsprocedures tegen
 - Ziekenhuis
 - Of arts
- Verkregen en gepubliceerde accreditering kan beoordeling beïnvloeden
 - Door verhogen van zorgvuldigheidsnorm
 - Door mogelijke kwalificatie als resultaatverbintenis

De mogelijke gevolgen van de netwerkvorming (1)

- Verdeling van zorgopdrachten:
 - (bindende)afspraken tussen ziekenhuizen
 - met gevolgen voor artsen
- Verdeling van zorgopdrachten
 - Heeft geen rechtstreekse invloed op overeenkomst tussen ziekenhuis en arts
 - Kan er toe leiden dat
 - Personeel en infrastructuur verplaatsen
 - Erkenningen veranderen
 - Kan impliceren dat voorwaarden van 'voldoende omkadering' niet meer aanwezig zijn in elk ziekenhuis van het netwerk
 - En dat arts dus niet meer veilig kan werken in oorspronkelijk ziekenhuis

De mogelijke gevolgen van de netwerkvorming (2)

- Gevolgen op verwijzing ?
 - Verwijzing is:
 - Doorgaans advies
 - Soms beslissing
 - Verwijzingsafspraken van netwerk moeten in beginsel gevolgd worden, maar therapeutische vrijheid en professionele autonomie laten (motiveerbare) afwijkingen toe

De mogelijke gevolgen van de netwerkvorming (3)

- Niet volgen van instructies van netwerkhoofddarts ?
 - Art. 22/1 Ziekenhuiswet: netwerkhoofddarts kan instructies geven over
 - Afstemming zorgopdrachten binnen netwerk
 - Zorgcontinuïteit met referentiepunten
 - Bewaking patiëntenveiligheid
 - (ongemotiveerd) niet volgen van instructies zou tot aansprakelijkheid kunnen leiden indien dit oorzaak van schade vormt
- Mogelijk uniforme procedures en protocollen ?
- Mogelijk gedeeld EPD ?

Aansprakelijkheid als stagemeester (1)

- Essentieel onderscheid:
 - Stagiair (student)
 - ASO
- Essentieel onderscheid:
 - Individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid
 - Mogelijke civielrechtelijke aansprakelijkheid voor andermans daad

Aansprakelijkheid als stagemeester (2)

- Voor stagiair (student): in beginsel aansprakelijkheid van stagemeester als 'onderwijzer' (art. 1384, al. 4 BW)
- Voor ASO:
 - Mogelijke onderwijzeraansprakelijkheid van stagemeester (art. 1384, al. 4 BW)
 - Mogelijke aanstellersaansprakelijkheid van stagemeester (art. 1384, al. 3 BW)
 - Maar mogelijk ook eigen aansprakelijkheid van ASO

Aansprakelijkheid als stagemeester (3)

- **Verzekeringsverplichting in MB 23 april 2014:** *“De stagemeester laat de kandidaat niet tot de opleiding toe dan nadat hij zich ervan vergewist heeft dat er een gepaste verzekering voor beroepsaansprakelijkheid werd afgesloten, in hoofde van de kandidaat-specialist, door een universiteit, een erkende stagemeester of een ziekenhuis. Bedoelde verzekering dekt alle handelingen die de kandidaat tijdens de opleiding stelt met inbegrip van de anterioriteit en de posterioriteit.”*
- **Akkoord NPCAZ 2021**
 - Opleidingsovereenkomst vermeldt regeling over verzekering
 - Polis kan ingekeken worden
 - Activiteiten buiten het ziekenhuis zijn niet toegelaten en niet verzekerd

- tom.balthazar@ugent.be